Lietas Nr. A420516511
Lietas arhīva Nr. AA43-0041-15/12

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2015.gada 4.februārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Meldere,
tiesneses Dz.Amerika un S.Kanenberga,

piedaloties pieteicējas SIA „Beloteks Latvia" pārstāvjiem /pers. C/ un /pers. D/, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvim /pers G/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „Beloteks Latvia" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores 2011.gada 9.marta lēmuma Nr.22.4.6/16497 atcelšanu, sakarā ar SIA „Beloteks Latvia" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 13.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Nodokļu kontroles pārvalde veica SIA „Beloteks Latvia" (turpmāk – pieteicēja) datu atbilstības pārbaudi par 2009.gada oktobri - decembri, 2010.gada janvāri - aprīli, kurā konstatēja neatbilstības starp nodokļu maksātāja pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) deklarācijās deklarēto un nodokļu administrācijas rīcībā esošo informāciju.

Pārbaudes rezultātā VID Nodokļu kontroles pārvaldes direktore 2010.gada 30.decembrī pieņēma lēmumu Nr.23.20.3/70203 pieteicējai papildu nomaksai budžetā aprēķināt PVN Ls 45 06,56 un nokavējuma naudu Ls 6369,83, kā arī samazināt no budžeta atmaksājamo PVN par Ls 29 593,9.

Nepiekrītot minētajam lēmumam, pieteicēja to apstrīdēja VID ģenerāldirektoram.

[2] Izskatot pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu, VID ģenerāldirektore ar 2011.gada 9.marta lēmumu Nr.22.4.6/16497 (turpmāk – Lēmums) atstāja negrozītu V I D Nodokļu kontroles pārvaldes direktores 2010.gada 30.decembra lēmumu Nr.23.20.3/70203.

Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Lēmumā norādīts, ka, lai konstatētu, vai pieteicējai bija tiesības veikt priekšnodokļa atskaitījumus, ir nepieciešams noskaidrot, vai ir iestājušies visi ne tikai formālie, bet arī faktiskie likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 10.panta pirmās daļas 1.punktā noradītie priekšnosacījumi, t.i., rēķinam ir jāatbilst faktiski notikušam darījumam.

Tāpat Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments (turpmāk – Augstākā tiesa) 2007.gada 4.aprīļa spriedumā lietā Nr.SKA-93 ir atzinis, ka, pirms vērtēt grāmatvedības uzskaitē atspoguļoto izdevumu attiecināmību uz maksātāja saimnieciskās darbības izdevumiem vai citiem izdevumiem, ir jāizvērtē, vai attiecīgie izdevumi vispār varēja tikt atspoguļoti grāmatvedības uzskaitē, proti, vai ieraksts grāmatvedības uzskaitē ir pamatots ar atbilstošu, patiesu informāciju saturošu attaisnojuma dokumentu. Minētais izriet no likuma „Par grāmatvedību" 2. un 7.panta.

No pārbaudes materiāliem izriet, ka pieteicēja, pamatojoties uz SIA „AV Vertum" vārdā noformētajiem rēķiniem un pavadzīmēm, 2009.gada oktobrī - decembrī un 2010.gada janvārī - aprīlī PVN deklarācijās kā priekšnodokli atskaitījusi Ls 75 000,46.

[2.2] Lēmumā arī norādīts, ka Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 59.panta pirmajā daļā noteikts, ka pēc administratīvās lietas ierosināšanas iestāde iegūst informāciju, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešama, lai pieņemtu attiecīgo lēmumu. Minētā likuma 59.panta otrā daļa paredz, ka, iegūstot informāciju, iestāde var izmantot visas tiesiskās metodes, arī iegūt informāciju no administratīvā procesa dalībniekiem, citām institūcijām, kā arī ar liecinieku, ekspertu, apskates, dokumentu un cita veida pierādījumu palīdzību.

Atbilstoši Civillikuma 1405.pantam, lai darījumam būtu tiesīgs spēks, ir vajadzīgs, lai tā dalībniekiem būtu tiesību spēja un rīcības spēja. Saskaņā ar Civillikuma 1410.panta otro daļu juridiskās personas taisa tiesiskos darījumus caur saviem likumīgajiem pārstāvjiem.

Komerclikuma 221.panta pirmajā daļā noteikts, ka valde ir sabiedrības izpildinstitūcija, kura vada un pārstāv sabiedrību.

No minētajām normām izriet, ka juridiska persona nevar darboties bez pārstāvja starpniecības. Par tiesiski noslēgtu darījumu var atzīt tādu darījumu, kas noslēgts ar konkrētā uzņēmuma amatpersonas vai tās pilnvarotas personas noteikti izteiktu gribu.

SIA „AV Vertum" amatpersona (no 2009.gada 26.jūnija līdz 2010.gada 16.aprīlim) /pers. J/ sākotnēji, t.i., 2009.gada 8.aprīlī sniegtajā paskaidrojumā VID Finanšu policijas pārvaldei noliedza jebkādu saimnieciskās darbības veikšanu.

SIA „AV Vertum" amatpersona (no 2010.gada 16.aprīļa līdz 27.septembrim) /pers. L/ informēja, ka neko nezina par SIA „AV Vertum" un paskaidroja, ka 2010.gada februāra beigās vai marta sākumā Tallinā, Igaunijā viņš pazaudēja pasi.

Ja sabiedrības amatpersona noliedz jebkādu uzņēmējdarbības veikšanu un saimniecisko darījumu slēgšanu, nav iespējams, ka šī sabiedrība veica normālu saimniecisko darbību savā vārdā. Tieši pretēji, sabiedrības vārdā tika veikta nelikumīga faktiskajiem apstākļiem neatbilstošu dokumentu noformēšana.

Atbilstoši APL 59.panta pirmajā un otrajā daļā, kā arī Komerclikuma 221.panta pirmajā daļā noteiktajam minētā uzņēmuma reģistrēto amatpersonu sniegtie paskaidrojumi ir atzīstami par tiesiski iegūtiem pierādījumiem lietas faktisko apstākļu noskaidrošanai un attiecīgo darījumu faktiskās neesamības apliecināšanai, jo tie ir sniegti VID amatpersonām to kompetences robežās, kas noteikta ar likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 10. un 16.pantu, t.i., paskaidrojumi ir saņemti, izmantojot tiesiskas metodes.

[2.3] Savukārt, izvērtējot pieteicējas 2010.gada 12.jūnija un 12.novembra paskaidrojumiem pievienoto /pers. J/ 2010.gada 2.jūnija apliecinājumu un 2010.gada 18.junija iesniegumu VID, secināms, ka tajos tikai minēts par darījumu ar pieteicēju apstiprināšanu, t.i., personas paskaidrojumos nav norādīta informācija par darījumu būtību un to faktisku norisi.

Fakts, ka /pers. J/ 2010.gada 2.jūnija apliecinājums ir notariāli apstiprināts, nepierāda, ka tajā minētā informācija ir patiesa, jo zvērināta notāre apliecinājusi tikai /pers. J/ parakstu uz dokumenta un norādīja, ka par dokumenta saturu neatbild.

Turklāt nav zināms, pie kādiem apstākļiem pieteicēja ir ieguvusi no /pers. J/ sev labvēlīgos apliecinājumus. Tādējādi nodokļu maksātāja paskaidrojumiem pievienotie /pers. J/ vārdā noformētie 2010.gada 2.jūnija un 18.jūnija apliecinājumi nav atzīstami par pierādījumu darījumu ar SIA „AV Vertum" faktiskās esības atzīšanai.

Saskaņā ar APL 235.panta otro daļu pret rakstveida pierādījuma patiesīgumu nevar iebilst persona, kura pati to parakstījusi. Šī persona var apstrīdēt šādu pierādījumu, ja paraksts dots vardarbības, draudu vai viltus ietekmē.

Tāpat atbilstoši Civilprocesa likuma 178.panta otrajā daļā noteiktajam pret rakstveida pierādījuma patiesīgumu nevar iebilst persona, kas to pati parakstījusi. Šī persona var apstrīdēt šo pierādījumu, ceļot atsevišķu prasību, ja paraksts dots vardarbības, draudu vai viltus ietekmē.

/pers. J/ likumā paredzētajā kārtībā nav apstrīdējis 2010.gada 8.aprīļa VID Finanšu policijas pārvaldei paskaidrojumā norādīto, tāpēc tas kā /pers. J/ sākotnējais paskaidrojums tiek vērtēts kā pierādījums darījumu faktiskās neesamības apliecināšanai.

[2.4] VID uzskata, ka audita laikā iegūtie pierādījumi objektīvi liecina par SIA „AV Vertum" rekvizītu izmantošanu faktiski neesošu darījumu noformēšanā.

Lai gan SIA „AV Vertum" ir reģistrēta Uzņēmumu reģistrā un šī uzņēmuma vārdā tika noformētas pavadzīmes un rēķini, minētie fakti vēl neliecina, ka šajās pārbaudei uzrādītajās pavadzīmēs norādītā prece faktiski ir piegādāta. Komercsabiedrības VID deklarētais darbības veids ir pārtikas, dzērienu un tabakas vairumtirdzniecības starpnieka darbība.

Saskaņā ar sūdzībai pievienotajiem dokumentiem SIA „AV Vertum" ir izsniegusi pieteicējai optiskās šķiedras kabeļus, tīkla produktus un kabeļus ievērojamos apjomos (piemēram, 2009.gada 1.decembra pavadzīmē AFM 845380 norādīta prece: kabelis ar trosi (14x305 m; 15x 305 m; 5x50 m; 10x500 m) 49 232 gab.; 2010.gada 2.februāra pavadzīmē AV 00015V norādīti dažāda veida kabeļi 375 894 m).

[2.5] Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumu Nr.1038 „Noteikumi par pavadzīmēm ar Valsts ieņēmumu dienesta piešķirtiem numuriem" 9.punktā ir uzskaitīti rekvizīti, kuriem jābūt norādītiem, noformējot pavadzīmi, starp tiem: ziņas par preču saņēmēju, t.sk. nodokļu maksātāja reģistrācijas numurs, preču izsniegšanas/saņemšanas vieta, pārvadātāja nosaukums (fiziskai personai - vārds, uzvārds), nodokļu maksātāja reģistrācijas kods (ar PVN apliekamai personai – reģistrācijas numurs VID ar PVN apliekamo personu reģistrā), transportlīdzekļa valsts reģistrācijas numurs un transportlīdzekļa vadītāja vārds un uzvārds.

Izskatot sūdzībai pievienotās SIA „AV Vertum" vārdā noformētās pavadzīmes, secināms, ka tajās nav uzrādīts preču pārvadātājs, izmantotais transporta līdzeklis un tā vadītājs. Atbilstoši VAS „Ceļu satiksmes drošības direkcija" informācijai SIA „AV Vertum" transporta līdzekļi nav reģistrēti. Tādējādi nav iespējams noteikt, ka pavadzīmēs norādītā prece faktiski ir piegādāta.

Kaut gan minētajās pavadzīmēs kā preču izsniegšanas vieta ir norādīta uzņēmuma juridiskā adrese – /adrese/, taču no lietas materiāliem izriet, ka sabiedrība nav sasniedzama juridiskajā adresē. Savukārt kā preču saņemšanas vieta norādīta /adrese/, kas bija pieteicējas juridiskā adrese līdz 2010.gada 23.februārim.

SIA „AV Vertum" iesniegtajos pārskatos „Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu pārskata mēnesī" par periodu no 2009.gada oktobra līdz 2010.gada martam deklarējusi trīs darba ņēmējus (tai skaitā valdes priekšsēdētājs /pers. J/), par 2010.gada aprīli deklarējusi četrus darba ņēmējus (tai skaitā valdes priekšsēdētājs /pers. J/ un valdes loceklis /pers. L/, kuri noliedz saistību ar sabiedrības saimniecisko darbību). Ņemot vērā minēto, secināms, ka ir apstrīdama šī uzņēmuma spēja veikt preču iekraušanas/izkraušanas darbus un piegādāt preces pārbaudei uzrādītajās pavadzīmēs un rēķinos norādītajos apmēros.

Apstāklis, ka pieteicēja pārdeva preces atbilstoši sūdzībai pievienotajām pavadzīmēm, nepierāda, ka darījumi starp

pieteicēju un SIA „AV Vertum" ir faktiski notikuši. Turklāt lietā iegūtie pierādījumi liecina par SIA „AV Vertum" rekvizītu izmantošanu faktiski neesošu darījumu noformēšanā.

Konkrētajā gadījumā ir ņemama vērā arī informācija, ka SIA „AV Vertum" tika izslēgta no VID ar PVN apliekamo personu reģistra 2010.gada 4.maijā. Turklāt 2009.gada oktobrī-decembrī, 2010.gada janvārī-aprīlī sabiedrība deklarēja 85,47% darījumus ar uzņēmumiem, kuri pēc šiem deklarētajiem darījumiem izslēgti no PVN maksātāju reģistra.

Ņemot vērā, ka sabiedrībai ir brīvas iespējas izvēlēties darījumu partnerus, tai ir, jāizvērtē, kādus riska elementus ietver darījums, kurā tā iesaistās. Konkrētajā gadījumā pieteicēja nebija pienācīgi pārbaudījusi darījumu partneru spēju veikt pavadzīmēs un rēķinos norādītos darījumus.

Tādējādi VID Nodokļu kontroles pārvalde pamatoti secināja, ka pieteicēja grāmatvedības reģistros reģistrētās SIA „AV Vertum" vārdā noformētās pavadzīmes un rēķini satur nepatiesu informāciju un saskaņā ar likuma „Par grāmatvedību" 2. un 7.panta nosacījumiem nav atzīstami par attaisnojuma dokumentiem ierakstu veikšanai grāmatvedības reģistros, kā arī par PVN rēķiniem, atbilstoši kuriem atskaitāms priekšnodoklis saskaņā ar likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 10.panta pirmās daļas 1.punktu.

Ņemot vērā minēto, VID Nodokļu kontroles pārvalde pamatoti ierobežoja pieteicējas tiesības saskaņā ar likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 10.panta pirmās daļas 1.punktu 2009.gada oktobrī-decembrī un 2010.gada janvārī-aprīlī veikt priekšnodokļa atskaitījumus Ls 75 000,46 apmērā.

[2.6] Augstākā tiesa atzinusi, ka pieteicēja loma administratīvajā procesā nav pasīva un tam aktīvi jāpiedalās pierādījumu savākšanā, neaprobežojoties ar norādēm, ka lēmumā norādītie argumenti neatbilst patiesībai (*sk. Augstākās tiesas 2005.gada sprieduma lietā Nr.SKA-235 14.punktu*). Nodokļu maksātājam ir jābūt spējīgam atspēkot argumentus, kas apdraud tā tiesības pretendēt uz priekšnodokļa atskaitīšanu ar APL paredzētajiem pierādīšanas līdzekļiem (*sk. Augstākās tiesas 2005.gada spriedumu lietā Nr.SKA-420 14.punktu*).

Arī likuma „Par nodokļiem un nodevām" 38.pantā ir noteikts, ja nodokļu maksātājs nepiekrīt nodokļu administrācijas aprēķinātajam nodokļu maksājumu lielumam, pierādījumus par nodokļu maksājumu lielumu nodrošina nodokļu maksātājs. Ņemot vērā, ka tiesības atskaitīt priekšnodokli uzskatāmas par nodokļu maksātāja priekšrocību, izmantojot šo priekšrocību, personai pašai jārūpējas, lai būtu izpildīti visi likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 10.panta pirmās daļas 1.punktā paredzētie priekšnosacījumi.

Tā kā VID Nodokļu kontroles pārvalde ir guvusi pierādījumus, kas ļauj apstrīdēt pavadzīmēs un rēķinos norādītos darījumus, tad pieteicējas pienākums bija iesniegt papildu pierādījumus, kas atspēkotu VID norādīto informāciju.

Konkrētajā gadījumā dokumentārie pierādījumi, kas norādītu uz pieteicējas darījumu ar SIA „AV Vertum" faktisko esamību, iesniegumam netika pievienoti.

VID Nodokļu kontroles pārvalde pamatoti saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta $5.^{1}$daļu, 29.panta otro daļu pieteicējai papildu nomaksai budžetā aprēķināja PVN Ls 45 406,56 un nokavējuma naudu Ls 6369,83 apmērā, kā arī samazināja no budžeta atmaksājamo PVN par Ls 29 593,9.

[3] Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteikums par Lēmuma atcelšanu. Pieteikumā norādīti turpmāk minētie apsvērumi.

[3.1] VID norādījis, ka SIA „AV Vertum" VID deklarētais darbības veids nav atbilstošs SIA „AV Vertum" izrakstītajās pavadzīmēs uzrādītajai precei, un tas rada šaubas par SIA „AV Vertum" spēju nodrošināt augstāk minēto preču piegādi.

Šādam VID apgalvojumam nav pamata, jo ne Komerclikums, ne kāds cits normatīvais akts neuzliek pienākumu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību precīzi norādīt darbības veidus. Komercsabiedrības darbības veidi var mainīties arī tās darbības gaitā. Pieteicējai likums neuzliek pienākumu pārliecināties, vai darījumu partneru deklarētais darbības veids sakrīt ar faktiski veicamo darbību.

[3.2] VID rīcībā tika nodota informācija par apstākļiem, kādos SIA „AV Vertum" amatpersona /pers. J/ sniedza paskaidrojumus VID Finanšu policijas pārvaldei, tātad apgalvot, ka amatpersona nerīkojas sabiedrības vārdā, pamata nav.

Pamatā VID pieņēmums par to, ka darījumi starp uzņēmumiem nav notikuši, balstās vienīgi uz SIA „AV Vertum" amatpersonas paskaidrojumu, kurā tika norādīts, ka viņš nezina, ar ko sabiedrība nodarbojas, nezina, kas sabiedrībā strādāja un tml.

VID rīcībā netika nodota informācija par apstākļiem, kādos SIA „AV Vertum" amatpersona sniedza paskaidrojumus VID Finanšu policijas pārvaldei. Lēmumā nav noradīts, kāda kriminālprocesa vai pārbaudes materiāla pārbaudes ietvaros tika nopratināta SIA „AV Vertum" amatpersona, nav norādes uz pārbaudes rezultātiem. Šādas informācijas trūkums varēja novest pie secinājumiem, kas ir pretrunā ar faktiskajiem apstākļiem. Tikai iegūstot informāciju par visu lietu no VID Finanšu policijas pārvaldes, VID bija tiesības lemt par to objektivitāti. Nav skaidrs, vai Finanšu policija ierosināja procesu par kādām pretlikumīgām darbībām vai materiāla izskatīšanas gaitā tika pieņemts lēmums par atteikšanos uzsākt procesu nozieguma sastāva trūkuma dēļ. /pers. J/ varēja sniegt nepatiesas liecības, jo viņam tas ir izdevīgi, pretējā gadījumā viņu varētu saukt pie atbildības par izvairīšanos no nodokļu nomaksas, deklarāciju nesniegšanu un tml. Ņemot vērā viņa vēlākos skaidrojumus, konkrētajā situācijā, visticamāk, viņš tika piespiests sniegt nepatiesas liecības. Tātad paskaidrojumi, kas tika pieņemti pārbaudes materiāla izskatīšanas ietvaros, atrauti no visas lietas, nevar būt par pierādījumu atbilstoši APL 161.pantam.

Katrs darījums jāvērtē atsevišķi, un agrāki vai vēlāki notikumi nevar mainīt konkrētā darījuma raksturu. Tādi darījumi, kas paši par sevi nav saistīti ar PVN izkrāpšanu, ir preču piegādes un saimnieciskā darbība Sestās direktīvas izpratnē, ja tie

atbilst objektīvajiem kritērijiem, uz kuriem ir balstīti šie jēdzieni, un ja nodokļu maksātājam nav bijis un nevarēja būt zināms par cita uzņēmēja, kas piedalās tajā pašā piegādē, veikto darījumu krāpniecisko raksturu, tad nodokļa maksātāja tiesības atskaitīt kā priekšnodokli samaksāto PVN nevar ietekmēt tas, ka piegādes veicējs nav rīkojies labticīgi, kas, nodokļa maksātājam par to neko nezinot, ir saistīts ar PVN izkrāpšanu.

Kā norādījusi Augstākā tiesa, saskaņā ar Eiropas Savienības tiesas judikatūru tiesības uz nodokļa atskaitīšanu saglabājas tikai tad, ja nepastāv krāpnieciska vai ļaunprātīga rīcība.

Lai konstatētu ļaunprātīgas rīcības pastāvēšanu, nepieciešams, pirmkārt, lai, par spīti attiecīgo Sestās direktīvas normu un šīs direktīvas transponēšanas valsts tiesību aktu nosacījumu formālai piemērošanai, attiecīgo darījumu rezultātā tiek iegūtas fiskālas priekšrocības, kuru piešķiršana būtu pretēja šīm normām. Otrkārt, no objektīvo elementu kopuma ir jāizriet, ka attiecīgo darījumu galvenais mērķis ir fiskālu priekšrocību iegūšana.

Tādējādi, pamatojoties uz norādīto Eiropas Savienības tiesas spriedumu, Augstākā tiesa uzskata, ka ir nepieciešams noskaidrot, vai ir konstatējama pieteicēja ļaunprātīga rīcība, kā arī ir jānoskaidro, kāds ir pieteicējas darījumu saturs un īstā nozīme un vai attiecīgo darījumu galvenais mērķis nebija tikai fiskālu priekšrocību iegūšana. Respektīvi, liedzot nodokļu maksātājam izmantot tiesības uz priekšnodokļa atskaitījumiem, ir jānoskaidro, vai pastāv kādas pazīmes, kas liecinātu par to, ka pieteicējs apzināti bija iesaistīts krāpšanas shēmā, proti, ka tam bija ļaunprātīgs nolūks veikt priekšnodokļa izkrāpšanu.

Strīdus darījumu sakarā pieteicējai netika izvirzītas pretenzijas, ka tā ir rīkojusies ļaunprātīgi un ir iesaistīta kādā darījumā, kura mērķis nav preču piegāde vai pakalpojuma sniegšana. Gluži pretēji, pieteicēja ir iesniegusi pierādījumus, ka tā saņēma preces no konkrētas juridiskas personas, apmaksāja tās, pieteicējas rīcībā ir dokumenti, kas apliecina faktu, ka saņemtā prece ir izmantota savu ar PVN apliekamo darījumu nodrošināšanai, un proti, preču – pavadzīmes, kas apstiprina preču piegādi vairākiem Latvijā labi pazīstamiem uzņēmumiem.

[3.3] Pieteicējas valdes locekle /pers. U/ 2010.sada 12.jūlija un 2010.gada 12.novembra paskaidrojumos norādījusi, ka /pers. J/ nodeva pieteicējas rīcībā notariāli apstiprinātus paskaidrojumus, kur apliecināja darījumu esamību, kā arī VID adresēto un saņemto iesniegumu (par minētā iesnieguma saņemšanas faktu liecina attiecīgs paraksts uz dokumenta), kurā /pers. J/ izskaidro situāciju un atsakās no paskaidrojumā minētajiem faktiem.

VID informē, ka iesniegumam pievienotais SIA „AV Vertum" amatpersonas /pers. J/ apliecinājums un iesniegums, kurā norādītā informācija ir pretrunā ar VID rīcībā esošajā paskaidrojumā norādīto, netiek ņemts vērā kā pierādījums, jo nav zināms, kādos apstākļos no /pers. J/ iegūts 2010.gada 2.jūnija apliecinājums un 2010.gada 18.jūnija iesniegums, līdz ar to tajā minētā informācija vērtējama kritiski un piešķirama zema ticamības pakāpe (to pastiprina arī fakts, ka /pers. J/ 2010.sada 2.jūnija apliecinājumā apstiprina darījumus ar pieteicēju par periodu no 2009.gada 26.jūnija līdz 2010.gada 20.aprīlim, bet /pers. J/ pilnvaru termiņš bija no 2009.gada 26.jūnija līdz 2010.gada 16.aprīlim). Turklāt fakts, ka /pers. J/ paraksta īstumu uz paskaidrojuma apliecinājusi zvērināta notāre, neliecina, ka paskaidrojumā minētā informācija ir patiesa, jo saskaņā ar Notariāta likuma 116.pantu dokumenti, uz kuriem apliecināts tikai parakstu īstums, ir privāti dokumenti un par to saturu zvērināti notāri neatbild. Turklāt saskaņā ar APL 235.panta otro daļu pret rakstveida pierādījuma patiesīgumu nevar iebilst persona, kura pati to parakstījusi. Šī persona var apstrīdēt šādu pierādījumu, ja paraksts dots vardarbības, draudu vai viltus ietekmē. VID rīcībā nav šādas informācijas. /pers. J/ 2010.gada 8.aprīlī iesniegtajā paskaidrojumā VID norādījis: „Es, /pers. J/, sniedzu atbildes uz man uzdotiem jautājumiem brīvprātīgi, valsts amatpersonas nav uz mani izdarījušas ne morālu, ne fizisku spiedienu vai kā citādi ietekmējušas mani, līdz ar to atbildes tiek sniegtas bez viltus, maldiem un spaidiem." Turklāt /pers. J/ pirms paskaidrojuma sniegšanas tika brīdināts par krimināltatbildību pēc Krimināllikuma 272.panta otrās daļas – par apzināti nepatiesu ziņu sniegšanu valsts institūcijai, kas ar likumu pilnvarota pieprasīt informāciju.

Iepriekš norādītā argumentācija neatbilst lietas faktiskiem apstākļiem. Kā izriet no /pers. J/ paskaidrojumiem, VID Finanšu policijas darbinieki ielauzās pie viņa mājās, draudēja, ka piemēros sankcijas, ja viņš nesniegs viņiem vajadzīgās liecības. Ir acīmredzami, ka tieši VID darbinieku rīcība ir pretlikumīga, jo viņi nav aicinājuši /pers. J/ ierasties pie viņiem darba vietā, nav nosūtījuši pavēsti, kā to paredz Kriminālprocesa likums, nav devuši iespēju izmantot advokāta palīdzību. Iepriekš minētais liek apšaubīt to, ka /pers. J/ sniedza patiesas liecības. VID amatpersonu norāde uz iesniegumā esošajām frāzēm par to, ka paskaidrojums sniegts brīvprātīgi, amatpersonas nav izdarījuši spiedienu, līdz ar ko atbildes sniegtas bez viltus, maldības un spaidiem, ir pēc būtības formālas. Ja personai liek rakstīt noteikta satura paskaidrojumus, VID amatpersonas savas pretlikumīgās darbības, būdamas juridiski izglītotas, cenšas apslēpt. Turklāt nav saprotams, kādu iemeslu dēļ personai vispār rakstīt šīs frāzes, ja viņai prasa par darījuma būtību.

Atsaucei uz Notariāta likuma 116.pantu konkrētajā situācija nav pamata. Tik tiešām, notārs nepārbauda uzrādītā dokumenta saturu, bet viņš pārbauda to, kurš paraksta dokumentu. Turklāt notārs apliecina parakstu savā birojā, kas izslēdz varbūtību, ka kāds varēja ietekmēt /pers. J/.

[4] VID rakstveida paskaidrojumos norādījis, ka pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 13.jūnija spriedumu pieteikums noraidīts.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Lietā ir strīds par to, vai VID pamatoti ierobežoja pieteicējas tiesības atskaitīt priekšnodokli saskaņā ar SIA „AV Vertum" izrakstītajiem rēķiniem par darījumiem, par kuriem pieteicēja 2009.gada oktobrī – decembrī, 2010.gada

janvārī – aprīlī ir deklarējusi PVN priekšnodokli Ls 75 000,46 apmērā.

[5.2] Tiesa, izvērtējot pieteicējas 2010.gada 12.jūnija un 12.novembra paskaidrojumiem pievienoto /pers. J/ 2010.gada 2.jūnija apliecinājumu un 2010.gada 18.junija iesniegumu VID, konstatējusi, ka tajos tikai minēts par darījumu ar pieteicēju apstiprināšanu, t.i., personas paskaidrojumos nav norādīta informācija par darījumu būtību un to faktisku norisi.

Fakts, ka /pers. J/ 2010.gada 2.jūnija apliecinājums ir notariāli apstiprināts, nepierāda, ka tajā minētā informācija ir patiesa, jo zvērināta notāre apliecinājusi tikai /pers. J/ parakstu uz dokumenta un norādījusi, ka par dokumenta saturu neatbild.

Turklāt nav zināms, pie kādiem apstākļiem pieteicēja ir ieguvusi no /pers. J/ sev labvēlīgos apliecinājumus. Tādējādi tiesa secinājusi, ka pieteicējas paskaidrojumiem pievienotie /pers. J/ vārdā noformētie 2010.gada 2.jūnija un 18.jūnija apliecinājumi nav atzīstami par pierādījumu darījumu ar SIA „AV Vertum" faktiskās esamības atzīšanai.

/pers. J/ likumā paredzētajā kārtībā nav apstrīdējis VID Finanšu policijas pārvaldei 2010.gada 8.aprīļa paskaidrojumā norādīto, tāpēc tas kā /pers. J/ sākotnējais paskaidrojums tiek vērtēts kā pierādījums darījumu faktiskās neesamības apliecināšanai.

Gadījumā, ja VID pamatoti apšauba, vai darījums ir faktiski noticis, personai, kura izmanto tiesības atskaitīt priekšnodokli, ir jāpierāda likumā noteikto priekšnoteikumu esamība (*sk., piemēram, Augstākās tiesas sprieduma lietā Nr.SKA-420/2005 8.punktu, Nr.SKA-302/2006 11.punktu*).

Tiesa konstatējusi, ka citus pierādījumus par notikušajiem darījumiem pieteicēja nav iesniegusi, nav arī izteikusi lūgumu nopratināt /pers. J/ kā liecinieku.

[5.3] Tiesa konstatējusi, ka VID, veicot strīdus darījumu papildus pārbaudi, konstatēja, ka, lai gan SIA „AV Vertum" ir reģistrēta Uzņēmumu reģistrā un šī uzņēmuma vārdā tika noformētas pavadzīmes un rēķini, minētie fakti vēl neliecina, ka šajās pārbaudei uzrādītajās pavadzīmēs norādītā prece faktiski ir piegādāta. Komercsabiedrības VID deklarētais darbības veids ir pārtikas, dzērienu un tabakas vairumtirdzniecības starpnieka darbība.

Saskaņā ar sūdzībai pievienotajiem dokumentiem SIA „AV Vertum" ir izsniegusi pieteicējai optiskās šķiedras kabeļus, tīkla produktus un kabeļus ievērojamos apjomos (piemēram, 2009.gada 1.decembra pavadzīmē AFM 845380 norādīta prece: kabelis ar trosi (14x305 m; 15x 305 m; 5x50 m; 10x500 m) 49 232 gab.; 2010.gada 2.februāra pavadzīmē AV 00015V norādīti dažāda veida kabeļi 375 894 m).

Tiesa ņēmusi vērā arī faktu, ka, izvērtējot SIA „AV Vertum" vārdā noformētās pavadzīmes, secināms, ka tajās nav uzrādīts preču pārvadātājs, izmantotais transporta līdzeklis un tā vadītājs. Atbilstoši VAS „Ceļu satiksmes drošības direkcija" informācijai SIA „AV Vertum" transporta līdzekļi nav reģistrēti. Tādējādi nav iespējams noteikt, ka pavadzīmēs norādītā prece faktiski ir piegādāta.

Kaut gan minētajās pavadzīmēs kā preču izsniegšanas vieta ir norādīta uzņēmuma juridiskā adrese – /adrese/, taču no lietas materiāliem izriet, ka sabiedrība nav sasniedzama juridiskajā adresē. Savukārt kā preču saņemšanas vieta norādīta /adrese1/, kas bija pieteicējas juridiskā adrese līdz 2010.gada 23.februārim.

[5.4] Tiesa ņēmusi vērā to, ka SIA „AV Vertum" iesniegtajos pārskatos „Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu pārskata mēnesī" par periodu no 2009.gada oktobra līdz 2010.gada martam deklarējusi trīs darba ņēmējus (tai skaitā valdes priekšsēdētājs /pers. J/), par 2010.gada aprīli deklarējusi četrus darba ņēmējus (tai skaitā valdes priekšsēdētājs /pers. J/ un valdes loceklis /pers. L/, kuri noliedz saistību ar sabiedrības saimniecisko darbību). Ņemot vērā minēto, secināts, ka ir apstrīdama šī uzņēmuma spēja veikt preču iekraušanas/izkraušanas darbus un piegādāt preces pārbaudei uzrādītajās pavadzīmēs un rēķinos norādītajos apmēros.

[5.5] Tiesa secinājusi, ka VID, pretēji pieteikumā minētajam, pamatoti saskaņā ar likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 10.panta pirmās daļas 1.punktu un 35.panta pirmo daļu un likuma „Par nodokļiem un nodevām" 29.panta otro daļu un 32.panta pirmo un trešo daļu pieteicējai papildu nomaksai budžetā aprēķināja PVN Ls 45 406,56 un nokavējuma naudu Ls 6369,83, kā arī samazināja no budžeta atmaksājamo PVN par Ls 29 593,9.

[5.6] Nav pamatots pieteikumā norādītais apsvērums, ka priekšnodokļa atskaitīšanas tiesība nav ierobežojama, ja civiltiesiski darījumi nav atzīti par spēkā neesošiem.

Tiesa norādījusi, ka šajā gadījumā ir jānošķir privātās (civiltiesiskās) darījuma dalībnieku attiecības no publiskajām, proti, pieteicēja pienākumiem pret valsti. Šajā gadījumā iestādei un tiesai nav jāvērtē noslēgtie darījumi no privāttiesību viedokļa, tā kā šādu darījumu pamatā ir privātpersonu savstarpēja vienošanās un valsts nevar iejaukties to kontrolē no tāda aspekta, vai šie privāttiesiska darījuma dalībnieki savstarpēji ir apmierināti ar līguma noteikumu izpildi. Tomēr tajā brīdī, kad privātpersona šādu darījumu piedāvā iestādei (valstij) kā pamatu publisku tiesību iegūšanai (labvēlīgu priekšrocību iegūšanai nodokļu samaksā), iestādei ir tiesības (un pienākums) pārbaudīt, vai publisko tiesību jomā noteiktajā tiesiskajā regulējumā (likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 10.panta pirmās daļas 1.punkts) noteiktie nosacījumi ir izpildīti.

[5.7] Procesuālās ekonomijas nolūkos tiesa uzskatījusi, ka nav nepieciešams analizēt visus pieteicējas pieteikumā un paskaidrojumos norādītos argumentus, jo tie nevar ietekmēt Lēmuma tiesiskumu.

[6] Pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 13.jūnija spriedumu.

[6.1] Prece tika importēta no trešajām valstīm, līdz ar ko SIA „AV Vertum" bija jāpārved prece cauri Latvijas Republikas robežai, ko apliecina attiecīgās muitas deklarācijas. Tiesa savā spriedumā to ir ignorējusi.

[6.2] Prece, kas tika nopirkta no SIA „AV Vertum", tika pārdota firmām, kuras neizraisīs šaubas par darījumu esamību, un, proti, VAS „Lattelekom", SIA „Izzi" un citiem.

[6.3] Tiesa spriedumā nevērtēja pieteicējas argumentus attiecībā par to, ka katrs darījums jāvērtē atsevišķi, un agrāki

vai vēlāki notikumi nevar mainīt konkrētā darījuma raksturu.

[7] Paskaidrojumā par apelācijas sūdzību VID norādījis, ka tā nav pamatota, bet pirmās instances tiesas spriedums ir tiesisks.

[8] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvji uzturēja pieteikumu un apelācijas sūdzību un lūdza pieteikumu apmierināt.

VID pārstāvis pieteikumu un apelācijas sūdzību neatzina un lūdza tos noraidīt.

Tiesas sēdē tika nopratināti liecinieki: pieteicējas darbinieks /pers. Z/, pieteicējas bijusī valdes locekle /pers. U/, pieteicējas grāmatvede /pers. A0/.

Administratīvajai apgabaltiesai neizdevās nopratināt SIA „AV Vertum" valdes locekli /pers. J/.

[9] Administratīvā apgabaltiesa, noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus un liecinieku liecības atklātā tiesas sēdē, administratīvās lietas izskatīšanu pabeidza rakstveida procesā.

Administratīvajā apgabaltiesā 2014.gada 24.oktobrī saņemti pieteicējas papildu paskaidrojumi par iegūtajiem pierādījumiem lietā. Pieteicējas ieskatā lietā savāktie pierādījumi apstiprina, ka darījums ar SIA „AV Vertum" ir veikts, preces ir saņemtas, savukārt lietā nav pierādījumu, ka pieteicēja būtu rīkojusies ļaunprātīgi vai krāpnieciski.

Motīvu daļa

[10] Noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus un liecinieku liecības tiesas sēdē, pārbaudījusi lietas dalībnieku rakstveidā sniegtos paskaidrojumus un lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība nav pamatota, bet pieteikums ir noraidāms.

[11] Lietā ir strīds par to, vai pieteicēja ir pamatoti atskaitījusi priekšnodokli par apstrīdētajiem darījumiem ar SIA „AV Vertum".

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa lietā ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos apstākļus un tiesiskos apstākļus, kas attiecas uz jautājumu par personas tiesībām atskaitīt priekšnodokli, tādēļ Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar APL 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai šajā daļā (sk. Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 13.jūnija sprieduma [8]-[9] punktu) un atkārtoti tos pašus arguments nenorāda.

[12] Pieteicējai papildus maksājamais PVN ir aprēķināts datu atbilstības pārbaudes ietvaros atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta 5.[1]daļai. VID ir konstatējis neatbilstības starp pieteicējas iesniegto informāciju VID un VID rīcībā esošajām ziņām.

VID rīcībā bija šāda informācija, kas VID ieskatā norāda uz to, ka pieteicēja strīdus darījumus nav faktiski veikusi ar SIA „AV Vertum":

1) SIA „AV Vertum" valdes loceklis /pers. J/ VID finanšu policijai noliedzis, ka būtu veicis saimniecisko darbību SIA „AV Vertum";

2) SIA „AV Vertum" nav reģistrētu transportlīdzekļu;

3) preču pavadzīmēs nav norādīts transportlīdzeklis un autovadītājs;

4) SIA „AV Vertum" nav sastopama juridiskajā adresē;

5) SIA „AV Vertum" 2010.gada 4.maijā izslēgta no ar PVN apliekamo personu reģistra; SIA „AV Vertum" deklarētie darījumu partneri (laika periodā no 2009.gada oktobra – decembrim, 2010.gada janvārim – aprīlim) izslēgti no ar PVN apliekamo personu reģistra pēc darījumiem ar SIA „AV Vertum".

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka minētie VID apsvērumi vispārīgi rada priekšstatu, ka SIA „AV Vertum" neveic patiesu komercdarbību, bet šis komersants tiek izmantots tādu darījumu noformēšanai, kas neatbilst faktiski notikušam darījumam. Tomēr Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka minētie apsvērumi vēl nav pietiekami, lai izdarītu secinājumu, ka pieteicēja nav tiesīga atskaitīt priekšnodokli par darījumiem ar SIA „AV Vertum", jo lietā ir savākti pierādījumi, kas jānovērtē kopumā. Turklāt, ja tiek konstatēts, ka SIA „AV Vertum" ir tikai izmantots pa tiesībai neatbilstošu darījumu noformēšanai ar pieteicēju, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka jāpārbauda ir tas, vai pieteicēja ir zinājusi vai tai bija jāzina, ka ir noslēgusi darījumu ar komersantu, kurš neveic patiesu un godprātīgu komercdarbību. Tādējādi pamatota ir pieteicējas atsaukšanās uz Eiropas Savienības tiesas un Augstākās tiesas judikatūru, kurā norādīts tas, ka lietās, kurās personai tiek liegtas tiesības atskatīt priekšnodokli, ir jāpārbauda, vai pats nodokļu maksātājs ir iesaistījies nodokļu izkrāpšanā vai arī tam ir zināms, ka viņš ir iesaistīts šādā nodokļu izkrāpšanas shēmā fiskālu priekšrocību gūšanai.

[13] Administratīvajā apgabaltiesā paskaidrojumus par darījumu ar SIA „AV Vertum" faktiskajiem apstākļiem sniedza pieteicējas valdes locekle /pers. D/, liecības sniedza pieteicējas bijusī valdes locekle /pers. U/, grāmatvede /pers. A0/ un darbinieks /pers. Z/.

[13.1] Bijusī valdes locekle /pers. U/ liecināja, ka bija pieteicējas valdes locekle no 2009.gada februāra līdz 2010.gada novembrim, bet firmā visu laiku nesēdēja – tikai dažreiz tur aizbrauca. Viņa kā menedžere meklēja piegādātājus un bija vadītāja. Par vadītāju viņai piedāvāja kļūt viņas znots /pers. AB/, lieciniece neatteicās. Nezināja, vai viņš ir firmas īpašnieks. /pers. AB/ uzņēmumu vienkārši nodeva lieciniecei, bet lieciniece maksājusi par kapitāldaļām Ls 2000. Firmā jau bija darbinieki. Lieciniece pārsvarā atradusies mājās, jo citi speciālisti labi tika galā ar saviem darba pienākumiem. Par situāciju

uzņēmumā liecinieci informēja grāmatvede – piezvanīja un informēja. Lieciniece algu nesaņēma, darbiniekus kontrolēja grāmatvede un, iespējams, /pers. Z/. Uz jautājumu, kas noteica pienākums darbiniekiem, lieciniece atbildēja, ka darbinieki jau bija iestrādājušies un tā arī turpināja strādāt.

Par darījumiem ar SIA „AV Vertum" lieciniece liecināja, ka viņa esot iesniegusi sludinājumu un no SIA „AV Vertum" piezvanīja /pers. J/. Pieteicējai bija nepieciešami kabeļi un kabeļu piederumi. /pers. J/ vienu reizi piezvanīja un ieradās birojā, apstaigāja to. /pers. J/ stādījās priekšā kā SIA „AV Vertum" pārstāvis. Lieciniecei /pers. J/ likās ļoti godprātīgs. Sākumā par saņemto preci tika maksāts pirms piegādes, vēlāk jau varēja maksāt pēc preces saņemšanas. Ar SIA „AV Vertum" tika slēgts līgums. Ar /pers. J/ tikusies tikai vienu reizi, turpmākie kontakti bijuši caur internetu, bet pārsvarā viņš pats zvanīja. 2010.gadā viņš beidza zvanīt un pakalpojumus vairs nepiedāvāja, pēc tam lieciniece uzzināja, ka /pers. J/ bija sākušās problēmas ar policiju. Pasūtījumus /pers. J/ veikusi lieciniece, bet vairāk – pieteicējas darbinieks /pers. Z/. Lieciniecei bija izdevīgi un ērti sadarboties ar /pers. J/.

Prece tika piegādāta ar kuģiem vai sauszemes transportu. Visu darīja, tostarp darījumus muitā kārtoja /pers. J/. Preci pieņēma /pers. AC/. Pati pieteicēja ir sadarbojusies ar SIA „DSV Transport" un SIA „DHL Latvia" – tie bija pieteicējas piegādātāji. Bet tad, kad sadarbība sākās ar SIA „AV Vertum", visu darīja /pers. J/. Preces kvalitāti ar /pers. J/ no pieteicējas puses saskaņoja /pers. Z/. Uz atkārtotu jautājumu par to, vai ar SIA „AV Vertum" bija noslēgts līgums, lieciniece norādīja, ka neatceras, domā, ka bija, neatceras, vai līgumu parakstījusi.

Lieciniece liecināja, ka kādreiz pieteicēja pati pasūtīja preci no Ķīnas – līdz brīdim, kad sāka sadarboties ar /pers. J/. Lieciniece neatcerējās, vai tad, kad viņa bija valdes locekle, pieteicēja pirka preces pa tiešo no Ķīnas.

[13.2] Pieteicējas darbinieks /pers. Z/ tiesas sēdē Administratīvajā apgabaltiesā liecināja, ka ir pieteicējas menedžeris, kontaktējas ar klientiem un kontrolē preces piegādi un pasūtīšanu. Saņemtās preces no SIA „AV Vertum" tika nogādātas uz pieteicējas noliktavu ar transporta firmu starpniecību. Tie bija lielgabarīta konteineri, kas tika nogādāti uz pieteicējas noliktavu. Saistībā ar SIA „AV Vertum" liecinieks liecināja, ka viņam bija iedoti šīs firmas kontakti, ko iedeva /pers. U/. /pers. J/ bija atbraucis uz ofisu, bet liecinieks ar viņu nekontaktējās, jo visa darbība ar piegādātājiem un klientiem notiek caur e-pastu. Lieciniekam tika iedots e-pasts, uz kuru sūtīt pieprasījumu par preci, lēmums par to, kādu preci pasūtīt, bija atkarīgs no liecinieka. Liecinieks pasūtīja to, kas interesēja, pēc tam viņam tika nosūtītas specifikācijas.

No SIA „AV Vertum" tika pasūtītas preces lielos apjomos, mazos apjomos preces no Ķīnas pieteicēja pasūtīja un atveda pati. /pers. J/ liecinieks esot saticis tad, kad /pers. U/ izrādīja ofisu, vizuāli zina, bet kontaktējies ar viņu neesot. Lieciniekam /pers. J/ parādīja, lai zinātu, ka viņš ir SIA „AV Vertum" pārstāvis. Ar /pers. J/ liecinieks kontaktējās caur e-pastu, tas bija firmas kopējais e-pasts. Par līgumiem ar SIA „AV Vertum" liecinieks nezina, jo tas nav viņa kompetencē. Preces saņemšana notika pieteicējas noliktavā, lielās kravas piegādāja firma „DSV". Šī firma bija SIA „AV Vertum" darījuma partnere.

Kādreiz līdzīgas preces piegādes organizēja pati pieteicēja, bet, sākoties krīzei, uzņēmuma vadība mainīja preces iepirkšanas politiku. Lieciniekam nav zināms, kāpēc šī politika tika mainīta. Lieciniekam nevienu brīdi nav bijušas aizdomas, ka SIA „AV Vertum" ir fiktīvs komersants. Pieteicēja arī pati turpina sadarboties ar Ķīnas uzņēmumiem.

[13.3] Pieteicējas grāmatvede /pers. A0/ liecināja, ka SIA „AV Vertum" bija preces piegādātāja, kas piegādāja preci pēc pieteicējas pieprasījuma. SIA „AV Vertum" tika atrasta ar Tatjanas (bijušās valdes locekles /pers. U/ meitas un pašreizējās pieteicējas valdes locekles) palīdzību. Lieciniece uzskata, ka SIA „AV Vertum" tika atrasta ar reklāmas palīdzību. Tamāra un Tatjana atveda SIA „AV Vertum" pārstāvi uz pieteicējas biroju. /pers. J/ lieciniece redzēja vairākas reizes, jo viņš atveda dokumentus (preču pavadzīmes-rēķinus). Par dokumentiem, muitas deklarācijām, aprēķiniem un samaksu runājuši pa telefonu.

Pieteicējai tiešā sadarbība ar Ķīnas komersantiem bija tikai tad, kad nebija jāveic lieli pasūtījumi, kad darījumu viegli nokārtot. Kad bija lieli pasūtījumi, kuru dēļ jāstrādā ar ražotājrūpnīcu, jāseko ražošanai un jākārto muitas formalitātes, tad pieteicēja veica pasūtījumu. Ar to visu nodarbojās /pers. J/. Viņš bija zinošs. Pretenziju pret viņu nebija.

Rakstveida līguma ar SIA „AV Vertum" nebija, ar kravu bija preču pavadzīmes-rēķini. Lieciniecei ir zināma arī firma „DSV". Šī kompānija pēc SIA „AV Vertum" lūguma atveda preci uz pieteicējas noliktavu. Uz pieteicējas pārstāvja jautājumu, kas noformēja kravu piegādes pasūtījumu, lieciniece atbildēja, ka preci pieteicējai atveda SIA „AV Vertum". Transportēšanas pasūtījumu organizēja visticamāk SIA „AV Vertum". Pieteicēja varēja vienīgi norādīt, lai ved uz pieteicējas noliktavu.

[13.4] Pieteicējas pašreizējā valdes locekle /pers. D/ Administratīvajai apgabaltiesai paskaidroja, ka no pieteicējas darbiniekiem viņai ir zināms, ka darījumi ar SIA „AV Vertum" faktiski ir bijuši, prece piegādāta noliktavā. Liela uzmanība tiek pievērsta tam, lai prece būtu kvalitatīva un nebūtu kontrafakta.

SIA „AV Vertum" sameklējuši caur interneta portālu ss.lv. /pers. D/ bija ielikusi sludinājumu, ka meklē starpnieku, kurš palīdzēs piegādāt preces no Ķīnas un Taivānas. Bija vajadzīgs komersants, kas varētu kontaktēties ar ražotājiem un piegādātājiem uz vietas Ķīnā, kā arī sekot kravas ceļa gaitai līdz Latvijai. Bija vajadzīgs komersants ar pieredzi šajā jomā, lai varētu sekot līdzi visai kravas gaitai. /pers. J/ diezgan uzstājīgi piedāvāja savus pakalpojumus, viņš konkrēto jomu pārzināja. No sarunām ar /pers. J/ /pers. D/ sapratusi, ka /pers. J/ jau ir bijusi pieredze sarunās ar ražotājiem.

Ar /pers. J/ sākotnējais kontakts bija pa telefonu un e-pastu. Pēc tam viņš atbrauca uz ofisu, pēc pārstāves teiktā, vismaz divas reizes. /pers. U/ bija klāt vienu reizi, kad pārstāve runājusi ar /pers. J/. /pers. J/ pakalpojumi atvieglo pieteicējas darbu, jo tad, kad atnāca krava, viņš nodarbojās ar atmuitošanu un veda kravu uz noliktavu. /pers. J/ pieteicēju pārliecināja, ka spēs uzņemties un izpildīt darbības (vest sarunas ar ražotājiem, nokārtot muitas formalitātes). Turpmāk ar /pers. J/ kontaktējās /pers. Z/. Līguma ar SIA „AV Vertum" nebija. Sākumā darījumi ar /pers. J/ notika ar priekšapmaksu,

pēc tam – ar pēcapmaksu. SIA „AV Vertum" piesaistīšana bija izdevīga, jo izdevīgāk bija samaksāt par preci šim komersantam, nekā priekšapmaksu Ķīnas komersantam, kurš pēc priekšapmaksas saņemšanas pazuda. Par sadarbību ar SIA „DSV Transport" pieteicējas pārstāve /pers. D/ nevarēja neko paskaidrot.

Laikā, par kuru pārstāve sniedza paskaidrojumus, viņa nebija pieteicējas darbiniece, bet tikai palīdzēja mammai /pers. U/ tikt galā ar darbiem. Faktiski firmas darbinieki ļoti daudz strādāja patstāvīgi. Pārstāves vīram /pers. AB/ ir līdzīga profila uzņēmums.

[14] Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka 2010.gada 8.aprīlī /pers. J/ sniedza paskaidrojumu VID Finanšu policijas pārvaldei, kurā paskaidroja, ka pēc Mišas, ar kuru iepazinās kafejnīcā, lūguma kļuva par SIA „AV Vertum" vadītāju par atlīdzību Ls 100 mēnesī. Reģistrēt firmu gājis pats, bet naudu firmas reģistrācijai devis Miša. Naudu pamatkapitālam deva Mišas cilvēki. Pēc Mišas lūguma AS „Krājbanka" un AS „Swedbank" atvēra kontu, bet nekādas naudas operācijas kontos /pers. J/ neveica. Apzināti pilnvaru darījumu veikšanai nevienam neesot izsniedzis – ne savā vārdā, ne SIA „AV Vertum" vārdā. Par firmas darbību /pers. J/ neko nevarēja paskaidrot, jo pats tādu nevadīja un saimniecisko darbību neveica, nezina, ar ko ir noslēgts līgums juridiskajā adresē Senču ielā 1-1, nezina, kas strādā firmā, ne ar vienu neesot slēdzis darba līgumus, nezina, kur glabājas grāmatvedības dokumenti un kas kārto grāmatvedību. Deklarācijas VID iesniedzis pēc trešo personu lūguma. Kāda ir darba organizācija SIA „AV Vertum", /pers. J/ nezina, nezina, kas ir piegādātāji, jo neveic saimniecisko darbību.

2010.gada 2.jūnijā /pers. J/ sastādījis notariāli apstiprinātu apliecinājumu, ar kuru apstiprinājis visus viņa veiktos darījumus SIA „AV Vertum" vārdā ar pieteicēju. Apliecinājumā norādīti darījumus apliecinošo pavadzīmju numuri.

2010.gada 21.jūnijā /pers. J/ VID iesniedza iesniegumu, kurā norādījis, ka 2010.gada 8.aprīlī pie viņa ieradies cilvēks, kurš ar viltu licis parakstīt VID Finanšu policijas pārvaldei adresēto iesniegumu. Iesniegumā /pers. J/ piespieda atteikties no darījumiem, kas tika noslēgti starp SIA „AV Vertum" un pieteicēju. Šajā iesniegumā /pers. J/ apstiprina visus darījumus, kas noslēgti starp SIA „AV Vertum" un pieteicēju laikā, kad viņš bija SIA „AV Vertum" valdes loceklis. Ar 2010.gada 21.jūnija iesniegumu VID /pers. J/ atsauc savu 2010.gada 8.aprīļa iesniegumu, kuru viņš parakstījis, atrodoties stipra stresa stāvoklī. Pēdējā minētajā iesniegumā norādītais nav patiesība.

[15] Izvērtējot pieteicējas pārstāvju paskaidrojumus un liecinieku liecības kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka kopumā pieteicējas paskaidrojumi un liecinieku liecības rada iespaidu, ka /pers. J/ SIA „AV Vertum" vārdā ir veicis pa tiesus starpniecības pakalpojumus preču piegādēs no Ķīnas komersantiem. Par to liecina /pers. D/ paskaidrojums kopsakarā ar /pers. U/ un /pers. A0/ liecību, ka pieteicējai radās nepieciešamība atrast komersantu, kurš varētu darboties kā starpnieks darījumu ar Ķīnas komersantiem organizēšanā, uzraudzīšanā un preces piegādē. Šim mērķim caur interneta portālu ss.lv tika atrasts /pers. J/, kurš pārstāvēja SIA „AV Vertum". /pers. J/ vairākas reizes ir bijis pieteicējas birojā (/pers. AH/ paskaidroja, ka viņš bijis vismaz divas reizes, bet /pers. U/ viņu esot redzējusi vienu reizi, tāpat /pers. A0/ un /pers. Z/ esot redzējuši /pers. J/ pieteicējas birojā). Pieteicējai sadarbība ar SIA „AV Vertum" bijusi izdevīga, jo maksājumus par preci pēc kāda laika varēja veikt ar pēcapmaksu. No /pers. U/ un /pers. A0/ liecības savukārt izriet, ka pieteicēja arī auditējamajā periodā pati turpināja veikt atsevišķus darījumus ar Ķīnas komersantiem, bet tie bijuši nelieli darījumi. Faktu, ka pieteicējas un SIA „AV Vertum" veiktie darījumi ar Ķīnas un Honkongas komersantiem ir bijuši līdzīgi, apstiprina lietai pievienotās pieteicējas un SIA „AV Vertum" muitas deklarācijas (*sk. lietas 2.sējuma 3.-9.lapa, 43.-54.lapa*). Lieciniekiem neradās šaubas, ka /pers. J/ ir zinošs jomā, kurā viņu aicināja sadarboties ar pieteicēju.

Neskatoties uz minētajām paskaidrojumu liecību sakritībām, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka lietā pastāv vairāki apstākļi, kas liecina, ka SIA „AV Vertum" tomēr pati pēc savas brīvas gribas neveica darījumus ar pieteicēju, turklāt pieteicējai par to bija zināms.

[15.1] Pirmkārt, būtisku informāciju par SIA „AV Vertum" un /pers. J/ ir ieguvis VID. Proti, tie ir VID Finanšu policijas pārvaldē /pers. J/ sniegtie paskaidrojumi, kuros viņš ir noliedzis, ka pats būtu veicis saimniecisko darbību kā šā komersanta pārstāvis. /pers. J/ izrīkoja citas personas – Miša un viņa kompanjoni. Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka lietā nav pierādījumu, ka minēto paskaidrojumu VID Finanšu policijas darbinieki būtu ieguvuši ar neatļautām metodēm. Šādu notikumu interpretāciju ir sniedzis /pers. J/ notariāli apstiprinātajā rakstveida paskaidrojumā, apliecinot, ka ir sadarbojies ar pieteicēju un apstiprinot visus pieteicējas darījumus ar SIA „AV Vertum". Faktam, ka /pers. J/ sniedzis paskaidrojumu pie notāra vai aiznesis pie notāra apliecināt vienīgi viņa paraksta īstumu, nav nozīmes lietas faktisko apstākļu noskaidrošanā, jo pareizs ir pirmās instances tiesas secinājums, ka notārs neapstiprina dokumentā sniegto faktisko apstākļu patiesumu. Vienlaikus apgabaltiesa secina, ka ne 2010.gada 2.jūnija, ne 2010.gada 21.jūnija paskaidrojumā tā arī nav izklāstīts /pers. J/ redzējums par darījumu ar pieteicēju faktiskajiem apstākļiem. Administratīvās apgabaltiesas ieskatā, ja pēdējos divos paskaidrojumos, kuros /pers. J/ apstiprina darījumus ar pieteicēju, būtu sniegta patiesa informācija, /pers. J/ nebūtu pamata izvairīties no ierašanās apgabaltiesā un liecināt par darījumu faktiskajiem apstākļiem.

Pamatojoties uz minēto, Administratīvā apgabaltiesa piekrīt pirmās instances tiesai, ka šajā gadījumā priekšroka ir dodama /pers. J/ paskaidrojumam, kas sniegts VID Finanšu policijas pārvaldē, turklāt viņš ir brīdināts par krimināltatbildību, kas var iestāties par nepatiesu liecību sniegšanu. Pieteicēja ir iebildusi, ka nav saprotams, kādā kriminālprocesā /pers. J/ šādu liecību ir sniedzis, tomēr apgabaltiesa atzīst, ka tam nav būtiskas nozīmes. Pat, ja /pers. J/ būtu sniedzis vienkāršu rakstveida paskaidrojumu, šajā konkrētajā gadījumā tik un tā priekšroka būtu dodama paskaidrojumam, kas sniegts VID Finanšu policijas pārvaldē jau iepriekš minēto apstākļu dēļ. Tādējādi tam, kādā formā VID ir ieguvis paskaidrojumus no

/pers. J/, šajā gadījumā apgabaltiesas ieskatā nav būtiskas nozīmes.

Administratīvās apgabaltiesas ieskatā par SIA „AV Vertum" negodprātību ar PVN apliekamu darījumu veikšanā liecina arī fakts, ka būtisks procents no šā komersanta noslēgtajiem darījumiem ir ar tādiem darījumu partneriem, kas uzreiz pēc tam izslēgti no ar PVN apliekamo personu reģistra. Tas apgabaltiesas ieskatā raksturo SIA „AV Vertum" kā komersantu, kas iesaistās neīstu darījumu noformēšanā fiskālu priekšrocību gūšanā sev vai kādām citām personām.

[15.2] Šaubas par to, ka pieteicējas veiktie darījumi ar SIA „AV Vertum" ir pa tiesi, izraisa fakts, ka pieteicēja tik specifiskiem darījumiem, kādus it kā veicis SIA „AV Vertum", izvēlējies komersantu, nepār liecinoties par to, vai šim komersantam vispār ir zināšanas starptautisku kontaktu nodibināšanā, preces transportēšanas uzraudzībā un apgabaltiesas ieskatā pietiekami specifisku preču piegādē. Apgabaltiesa atzīst, ka nav aizliegts sadarbības partneri izvēlēties ar interneta starpniecību, tomēr /pers. D/ paskaidrojumā apgabaltiesai norādīja, ka pieteicējai bija būtiski, lai starpnieks būtu ar pieredzi šajā jomā. Tomēr, kā tika pārbaudīta šī pieredze – neviens no lieciniekiem tā arī konkrēti nepateica. /pers. D/ viedoklis par /pers. J/ izveidojās no sarunām ar viņu, /pers. A0/ nebija šaubas par /pers. J/ kompetenci no /pers. Z/ teiktā, ka viņš runājot „saprotamā valodā". Turklāt ievērību pelna fakts, ka gan lieciniece /pers. U/, gan /pers. A0/ liecināja, ka starpnieka izmantošana bija izdevīga pieteicējai, jo pieteicēja negribēja zaudēt finanšu līdzekļus, kas nereti tika piedzīvots, slēdzot darījumus ar Ķīnas komersantiem tiešā veidā. Proti, tiešajos darījumos ar Ķīnas komersantiem nereti „pazuda" pieteicējas samaksātā priekšapmaksa, un prece tā arī netika piegādāta. Tajā pašā laikā pieteicēja ar SIA „AV Vertum" ir veikusi darījumus vispār bez noslēgta līguma, neko neatrunājot par samaksas veikšanas un preces piegādes kārtību. Vienlaikus sākotnējā sadarbībā ar SIA „AV Vertum", kas pieteicējai bija jauns darījumu partneris, samaksa arī tika veikta ar priekšapmaksu un tikai vēlāk par vēlākām piegādēm pieteicēja maksāja SIA „AV Vertum" pēc preces piegādes.

[15.3] No lietas materiāliem nav nepārprotamas skaidrības par to, kā tad faktiski prece pieteicējai tika piegādāta.

Proti, lietā ir SIA „AV Vertum" muitas deklarācijas, ar kurām ir importēta pieteicējas iegādātā prece. No šīm deklarācijām redzams, ka no Ķīnas un Honkongas importētās preces tika importētas, izmantojot gan jūras, gan avio, gan autotransporta, gan pasta pakalpojumus. Kā preču deklarētāji norādīti SIA „DSV Transport", pati SIA „AV Vertum", SIA „DHL Latvia", taču lietas materiāliem nav pievienotas transporta pavadzīmes, kurās būtu redzama kravas piegādes vieta – vai nu pie SIA „AV Vertum", vai pie pieteicējas. Kā izriet no liecinieka /pers. Z/ liecības, preces tika piegādātas pieteicējas noliktavā un to organizēja SIA „AV Vertum". Piegādes vietu pie pieteicējas apstiprina lietas materiālos esošajās pavadzīmēs norādītā preču saņemšanas vieta. Tomēr, kas veica preču transportēšanu līdz pieteicējas noliktavai, nav zināms, jo preču pārvadātājs nav norādīts SIA „AV Vertum" izrakstītajos rēķinos - pavadzīmēs (lietā nav visu šo rēķinu, jo tos pieteicēja pēc vairākkārtējiem apgabaltiesas atgādinājumiem tā arī neiesniedza), kas ir viens no rekvizītiem, kas šajos dokumentos atbilstoši Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumu Nr.1038 „Noteikumi par pavadzīmēm ar Valsts ieņēmumu dienesta piešķirtiem numuriem" 9.punktu. Tādējādi lietā nav objektīvu pierādījumu, ka preces līdz pieteicējas noliktavai tika piegādātas ar SIA „DSV Transport" transportlīdzekļiem.

[15.4] Visbeidzot šaubas par faktu, ka preces pieteicējai piegādāja tieši SIA „AV Vertum", izraisa tas, ka SIA „DSV Transport" administratīvajai apgabaltiesai 2014.gada 1.septembra atbildē Nr.227-09/2014 paskaidroja, ka visos darījumos ar SIA „AV Vertum" pasūtījumi tika veikti ar pieteicējas starpniecību, bet visi pakalpojuma rēķini tika nosūtīti SIA „AV Vertum" un apmaksāti no SIA „AV Vertum" konta.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka šī atbilde norāda uz to, ka SIA „AV Vertum" ir izmantota kā komersants, ko norādīt preču piegāžu dokumentos, tostarp muitas deklarācijās, un no kuras konta pārskaitīt naudu. Administratīvās apgabaltiesas ieskatā fakts, ka SIA „AV Vertum" izsniedzis pilnvaru SIA „DSV Transport" kā deklarētāja pārstāvēt SIA „AV Vertum" muitas formalitāšu kārtošanā, nepierāda, ka SIA „AV Vertum" ir aktīvs komersants, kas rīkojas atbilstoši dokumentos norādītajai informācijai. Turklāt apgabaltiesas ieskatā SIA „DSV Transport" vēstulē norādītās ziņas par pieteicējas iesaistīšanos darījumos starp SIA „DSV Transport" un SIA „AV Vertum" nevar būt pārrakstīšanās kļūda, jo SIA „DSV Transport" šajā lietā ir neitrāla persona, kurai nav zināms, par ko ir izskatāma šī lieta, lai sniegtu kādas tendenciozas ziņas vienam vai otram lietas dalībniekam par labu. Administratīvā apgabaltiesa tādējādi atzīst, ka SIA „DSV Transport" vēstulē norādītās ziņas atbilst patiesībai.

Tas savukārt apstiprina /pers. J/ paskaidrojuma, kas sniegts VID Finanšu policijai, patiesumu, ka viņš SIA „AV Vertum" nekādu saimniecisko darbību neveica, kā arī apgabaltiesas secinājumu, ka /pers. J/ darbības vadīja kādas citas personas.

[15.5] Tāpat apgabaltiesa atzīst, ka arī /pers. U/ liecībā sniegtā informācija ir jāvērtē kritiski, jo pēc šīs personas liecības noklausīšanās apgabaltiesai radās priekšstats, ka /pers. U/ arī nebija patiesā pieteicējas darbības vadītāja. Kaut arī viņa spēja sniegt tādus atsevišķus paskaidrojumus, kas atbilda /pers. A0/ un /pers. Z/ liecībām, apgabaltiesai nav šaubu, ka /pers. U/ faktiski nevadīja pieteicējas komercdarbību. Pirmkārt, viņu pierunāja kļūt par valdes locekli viņas znots (šo informāciju apstiprināja arī /pers. D/), lieciniece pamatā sēdēja mājās un tikai parakstīja dokumentus. Pēc viņas liecinātā firmas darbību kontrolēja vai nu grāmatvede, vai /pers. Z/, darbinieki bija iestrādājušies un paši zināja, kas viņiem darāms. To, ka /pers. U/ nebija īstā pieteicējas vadītāja, apstiprina arī /pers. D/ paskaidrojumi, ka viņa, nebūdama pieteicējas darbiniece auditējamajā periodā, pieteicējas interesēs meklēja darījumu partnerus, tostarp ievietoja sludinājumu interneta portālā ss.lv, lai atrastu starpnieku darījumiem ar Ķīnas komersantiem, veica pārrunas ar /pers. J/.

[15.6] Visi iepriekš analizētie apstākļi kopsakarā apgabaltiesai liek izdarīt secinājumu, ka pati pieteicēja ir organizējusi darījumus, izmantojot SIA „AV Vertum" tikai dokumentu noformēšanai, nevis faktiskai preču piegādei.

Šeit apgabaltiesa vērš pieteicējas uzmanību, ka netiek apstrīdēts fakts, ka preces fiziski ir bijušas ievestas Latvijā, nonākušas pieteicējas rīcībā, kā arī tālāk pieteicējas saimnieciskās darbības ietvaros pārdotas tālāk citiem komersantiem.

Šeit tiek apstrīdēt fakts, ka pieteicēja saņēma preces no SIA „AV Vertum”.

[16] Likuma „Par nodokļiem un nodevām 23.panta 5^1daļā (redakcijā, kāda bija spēkā Lēmuma pieņemšanas laikā) citastarp noteikts, ja nodokļu maksātājs noteiktajā termiņā nav novērsis paziņojumā norādītās neatbilstības, nodokļu administrācija pieņem lēmumu par datu atbilstības pārbaudes rezultātiem, kurā veic budžetā maksājamo vai atmaksājamo summu pārrēķinu, nosaka par labu budžetam piedzenamo nodokļa summu (starpību starp maksātāja deklarēto un datu atbilstības izvērtēšanas rezultātā precizēto nodokļu summu) un aprēķina nokavējuma naudu šā likuma 29.panta otrajā daļā noteiktajā apmērā par periodu no deklarētās nodokļa summas maksāšanas termiņa līdz šā lēmuma pieņemšanas dienai.

Kā redzams no Lēmuma pieteicējai nokavējuma nauda aprēķināta saskaņā ar minēto tiesību normu. Administratīvā apgabaltiesa nekonstatē, ka nokavējuma nauda būtu aprēķināta kļūdaini, kā arī pieteicēja nav izteikusi nekādus argumentus par nokavējuma naudas aprēķinu nepareizību.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt SIA „Beloteks Latvia” pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores 2011.gada 9.marta lēmuma Nr.22.4.6/16497 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentam, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente	I.Meldere
Tiesneses	Dz.Amerika
	S.Kanenberga